

GRAAN, OLAUS STEPHANI

**Korta och enfaldiga spørsmål, öfwer
Catechismum, ... : enkannerligen
sammanfattade för Pitheå och Lühleå
lapmarker, samt medh flijth deras egit
språk bijogat / aff Olao Graan ...**

Stockholm
1667

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken. EOD erbjuder åtkomst till digitaliserade dokument enbart för personlig, icke-kommersiell användning. För annan användning vänligen kontakta biblioteket.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu>

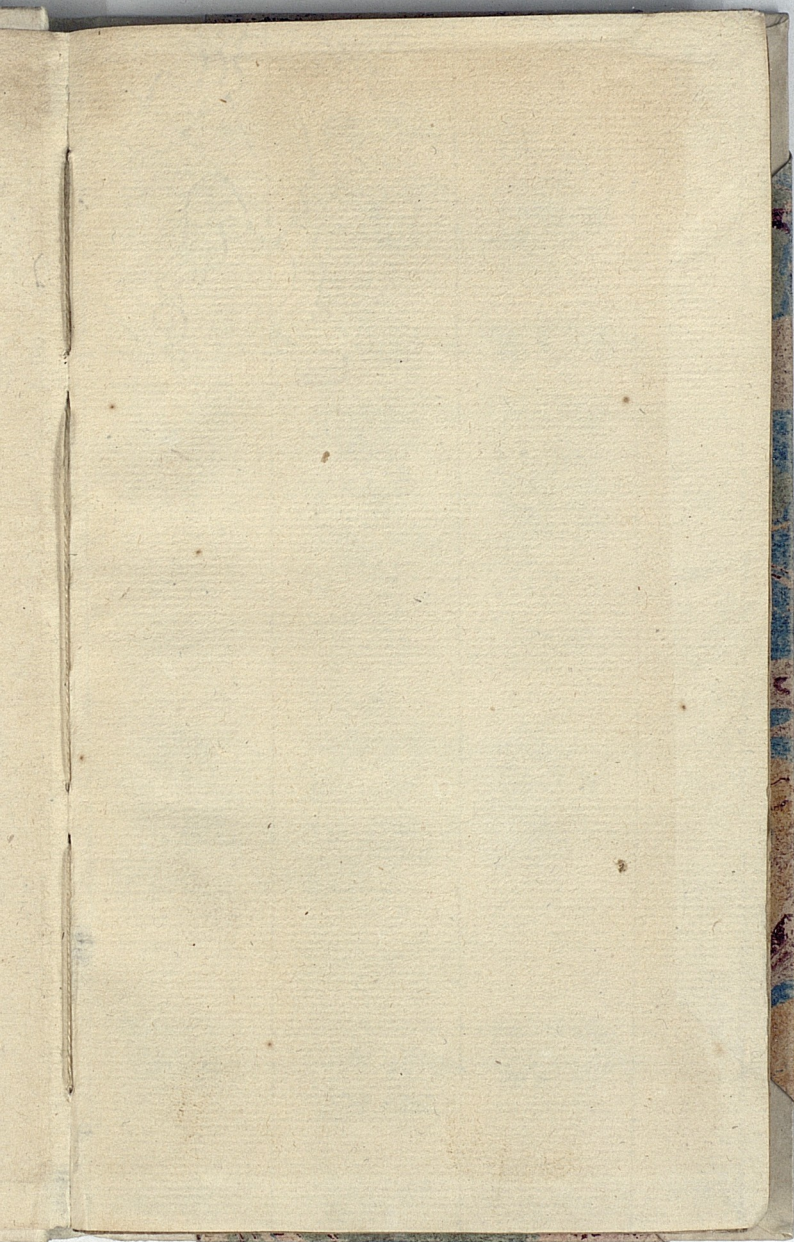
F 1700

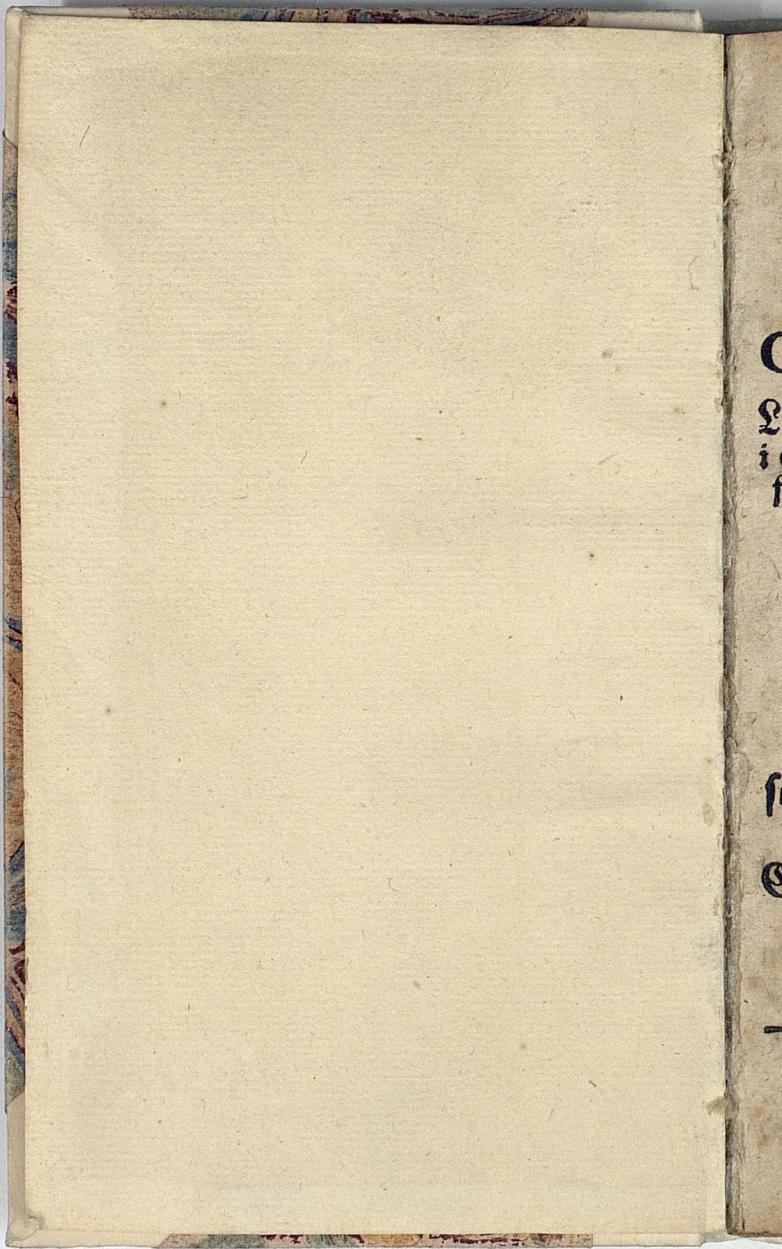

1296

På lapska.

Korta och Enfaldiga
Spörsmahl/

Öfwer

CATECHISMUM,

Lämpade til Ungdomens förkofring
i Christendomen/ enkannerligen samman-
fattade för Pitheá och Lubleá Lapmar-
ter/ samt medh fljth deras egit
Språk byfogat

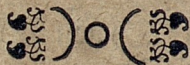
aff

Olaog Graan, Pith. Præp. & Past.

Pfal. 98: 1,4.

Siunger H. Errianom en Ny Wij-
so/ in han gör underligh ting.

Alla Werldenes åndar seer wår
Gudz Saligheet.

Stockholm/ tryckt aff Georg Hantsch/
Åhr 1667.

Hvem hafwer skapat Mennistian ?

Swar.

Gudh Fader / Son / och then Helige
Anda.

För hwadh Orsak skal hafwer Gudh skapat
Mennistian / och all ting ? Swar.

För sin egen Åhra och Mennistiones
nyttia och gangn.

Huru många delar består en Mennistia aff ?

Swar.

Twenne : Kroppen och Siälen.

Hwilket skal Mennistian mehra hafwa om-
sorg om ? Swar.

Siälen / huru hon må åhra Gudh / och
saligh warda.

Hwilket är thet Mennistian skal mest sökia i
all sin Leiffstijdh ? Swar.

Gudz åhra / och sin egen Saligheet.

Wet Mennistian aff sigh sielff huru hon rätteligh
skal känna Gudh / honom åhra / och saligh
warda ? Swar.

Ingalunga : Ty hon är heel och hällen
förderfwat aff Synda fallet.

Hwarest skal man sökia / och finna kunstapen om
Gudh och Saligheeten ? Swar.

Wthi Gudz Ord.

Hwad

Rutti le skapum Blmigiabm?

Wasted.

Submelen Atkie/ Pardne/ iah tatta
Ailis wainga.

Man auker deet le Submel skappum Blmigi-
abm iah kait amide? Wasted.

Aude su agias puären/ iah Blmugi nur-
tän iah gagdnan.

Ruchte fallen äfen kiägio achrade Blmugiste?
Wasted.

Quächte: Kroppe iah Siällä.

Räbbam kalga ulmugia anabubm adnede mär-
rahbm pirra? Wasted.

Siälän/ fuchte sodn wäja puärotedi
Submellabm/ iah saligen ärrode.

Räbbale thach Blmugia kalga enamussa ärzade
kait than su wäsome poddapse? Wasted.

Submellan puärutemebm/ iah su agias
saligwodabm.

Dättagu Blmugia suste äaiästis fuchte sodn räch-
talaka kalga dobdade Submellabm su puäroid
iah saligen ärrode? Wasted.

Imandkelaaka: De sodn le äbdes iah
ällasechte päistum dadne suddok asiamesue.

Rusnes kalga älmäi dee äkade iah kaudnade dättem-
lag bin pirra Submellan iah saligwädan? Wasted.

Dadne Submellan bagosue. Az Ruf-

Hwar är Gudz Ord förvarat? Swar.
Vthi Biblien.

Skola alla rå läsa Biblien? Swar.

Ja: ty Gudh befaller allom ransaka
Skriffterna/ och sökia sin Saligheet.

Bement Folck som innet kunna läsa Biblien/ hwar
finna the kunskapen om Gudz och sin ewiga
Saligheet? Swar.

Vthi Catechismo.

Hwadh är Catechismus? Swar.

En kort Summa aff Gudz Ordh.

Vthaff hwem hafwer han sitt Ursprung?
Swar.

Vthaff Gudh then helga Trefaldigheet.

På huru många sätt hafwer Gudh yppenbarat
sitt Ord? Swar.

På Tveggiehanda sätt.

1. Genom sin egen Röst aff Himme-
len.

2. Genom sina helga Propheters och A-
postlars Predikan och Skriffter.

Ligger allom Wennistiom Macht yppå lära Gudz
Ord eller Catechisum? Swar.

Ja!

1. Ty Gudh befaller thet allom.

2. Wij få Wisbdom aff honom om
Gudh/ etc.

3. Han är ett beskydd emot alt ondt.

Wij

Kusne le Zubmel bago wurkicium? Wasted.

Tadne Bibelisne.

Kalgetå kaita ägiode läckade Bibelabm? Wastad.

Ja: The Zubmel kãhioi kaitaide ädsate-
defialagide/ iah äkade sian saligvuotabm.

Siäva Ulnugia kudi äch matte läckade Bibelabm
kusne kaudne tach dättemlagebm pirra Zubmellen
iah sian igeen saligwodabm? Wastad.

Tadne Catechismusne.

Wiile Catechismus? Wadsted.

Uchta änekas kioemus date Zubmelle
bagoste.

Datte koste adna sodn ägiasse algabm sa-
stasabm? Wasted.

Datte Zubmellen dan Nilis kolmanach-
tawuodaste.

Nã kuchri fallen saiesne läma Zubmel bajaspa.
ridatam su bagobse? Wasted.

Naldne grächtelaaka päjamisne:

1. Kiada su ägias kajasasan datte Almeste
2. Kiada su ailes Prophetenis iah Apo-
stolis predikui iah kialagi.

Urrugu kait ulnugida macht dassa äte läckade Zub-
mel bagobm iala Catechismusabm? Wasted.

Ja:

1. The Zubmel kãhioi daide kaitaide.
2. Wiise ädgiobbe wißhekwuädabm ta-
ste pirra Zubmellen/ etc.

3. Sodn le achta wario wu ofta kait pa-
han.

4. **Wif** äre skyldige lyda Gud; Befalning.

5. **För** war Christendoms Namn.
Huru många äro Gud; Ord och Catechismi Huswudh stycker? Swar.

Twenne :

1. **Läran.**   2. **Sfningen.**

Catechismi Lära hwar om handlar hon? Swar.

Om twenne salighetenes Medel / som äbro :

Ordet. och **Sakramenten.**

Gud; Ord huru warder thet fördelt? Swar.

Wthi Lagen och **Swangelium.**

Huru många äbro Nya Testamentens Sacramenten. Swar.

Twenne :

Dopelsen och **Herrens Natward** :

Catechismi förra Huswud= **stycke om Christendomens** **Lära.**

Huru många och hwilka äbro Catechismi Lärostycken alla tilhopa? Swar.

Fem :

1. **Lagen** eller **Tijo** Gud; **Budh.**

2. **Swangelium** eller **Troones** **Articklar.**

Her

4. Wise leppe walgägasa liudede Zub-
mellen käsioimis.

5. Audi mijan Christianwuadan Nam-
min.

Kuchte kakkä leh Zubmellen bagä iah Catechis-
mus äiwe päcke? Wasted.

Quächte:

1. Apetus. 2. Lustamen.

Catechismo lærarus mahn pirra massa sadn?
Wasted.

Pirra quächten saligwuodan pranden
kudi lech:

Bagä iah Sacramenta.

Zubmellan bagä kuchte ziadda dat audijogeturm?
Wasted.

Zadne Lagan iah Ewangeliumisne.

Kalle leh äda Testamentan Sacramneta? Wasted.

Quächte:

Castatus iah HErran äfedis malees.

Catechismi audebä äiwe-
päcke pirra Christianwuadan lä-
ratusan.

Kuchte kalle iah kudi leh Catechismusän lærarus,
päcke kaita thassa achria? Wasted.

Witta:

1. Laka iala locke Zubmellen buda.

2. Ewangelium iala Zacko Artilla.

A iij

Zubj

3. HErrans Bön.
4. Döpselen.
5. HErrans Natward.

Hwarföre sätties Lagen främst? Swar.

1. Ty Lagen war implantat i Menntian i första Skapelsen.

2. Aff Lagen kenne man siukdomen och Synden.

Lagens Förklaring huru fördelas han?
Swar.

- Wthi/ 1. Ingången. 2. Tijo Buden.
3. Beslucet.

1. Ingången.

Huru lyder Ingången? Swar.

Gudh talade alla thessa Orden/
Iagh är HErren tin Gudh.

Hwadh är thet? Swar.

Gudh wil medh thesse Ord:

1. Göra en vppenbara åthskilnadt emellan sikh och alla Affgudar.

2. Sprätta ett Förbund medh Menntian/ så at han wil wara wår Gudh/ och wij stole wara honom ett heligt ägendoms Folk.

Hwem förplichrar Lagen til Lydno? Swar.

Alla Menntior/ både höga och låga.

Tijo

3. Zubmellen Käckalis.

4. Castatus.

5. Zubmellen äfedes Mallas.

Wanne päjaruwoia Laak audemuse? Wastad.

1. Dee Laak lei fiffablandetum tan Bl. mugics tadne wuostas stapumesne.

2. Lagaste doobda älmaj puçkalmasar n iah suddäbm.

Lagan audatr äidnetus kuchte audi togetua sodn ?
Wastad.

Zadne/ 1. Siffamannamisne. 2. Läc ke Budan. 3. Jorgalem.

1. Siffamannam.

Kuchte tioggio Siffamannam? Wasted.

Zubmel sardnodi kark a dah bagä :

Mon H Erza lebm tu Zubmel

Wijle datte? Wastad.

Zubmel sita dai bagäiquim :

1. Laekade achtabm paiafbaridemebm attajogatas kaskan su / iah karka ägiafubmeli.

2. Pajafrecht achtabm audafiadnasabm melde Blmugian nau äth sodn sita orr äde mija Zubmelin / iah mije kalfabe ärräde fuinge achtan ailis aitarwuäti ulmugien.

Kutthi audidabatt lagan quäigä liudägasan ?

Wasted.

Kark Blmugie/ fobbagida allagide iah wuälebuide.   A v   Läcfe

2. Tijo Gudz Budh.

Hwadh är Gudz willia i lagen? Swar.

Såsom han är Heligh och Rättfärdigh / så skole och wij tiäna honom i Heligheet och Rättfärdigheet i alla våra Lifz dagar.

Huruledes vchförer Gudh sin willia vthi lagen?
Swar.

1. Han förbiuder Synden.

2. Han befaller Dygderna.

Huru många äro Budorden? Swar.

Tijo.

Vthi huru många Taster strefv Gudh Tijo Budorden? Swar.

Vthi Twenne Steentaster.

Första Tastan.

Hvem angår den förra Tastan? Swar.

Gudh.

Många Budord författas i förra Tastan?
Swar.

Try.

1. Huru lyder thet första Budet? Swar.

Tu skalt inga andra Gudar. etc.

Hwadh är thet? Swar.

Wij skole fruchta och elsta. etc.

Hwadh ledamosh kräfwet thetta Budh?
Swar.

Hierat.

Hwadh

2. Lücke Zubmellen Buda.

Mij le Zubmel willia thadne lagasne? Wasted.

Naufuchte sodn le ailes iah rächtestar-
ves/ nau kallabe ai mie teudnude su thaidne
aileswuodan iah rächtestarweswādan thad-
ne kait mijan wāsome pāiwen.

Kudin laaka ālgusdāwu Zubmel su williābse
thadne lagan? Wasted.

1. Burguia sodn suddohm

2. Bāija smuttasabm.

Kalle leh budabagā? Wasted.

Lāgebm.

Zhan fallen Tassai kiali Zubmel lücke Budabagā?
Wasted.

Zhan quächten Kādgetassai.

Wuostas Tasse.

Kucia allimanna datte audebā Tasse? Wasted.

Zubmellis.

Kalle budabagā audipdiatuijwih zhan audebun
Tassai? Wasted.

Kolbma.

Kuchte tioggio datte wuāstas Buda? Wasted:

Todn kalga ich āgias Zubmelide ad-
ned. etc.

Mij le datte? Wasted.

Mij kalgabe pallade iah āhede/ etc.

Maggare lattasa krachxiu datte Buda? Wasted.

Waimobm.

Wabm

Hwadh Synd förbiuder Gudh här? Swar.
Affguderij.

Hwadh Dygder fordrar Gudh här?
Swar.

Syrahanda.

1. Fruchta Gudh öfwer allting.
  2. Älsta Gudh öfwer all ting
  3. Sättia all Troo til honom.
  4. Hafwa ett fast hopp til honom.
2. Huru lyder thet andra Budet?

Swar.

Tu skalt icke misbruka HErzans/ etc.

Hwadh är thet? Swar.

Wij skole fruchta/ etc.

Hwadh ledamosh anser detta? Swar.

Tungan.

Hwadh Synd förbiudes här? Swar.

Gudz Namns misbruk.

På huru många sätt misbrutas Gudz Namn?
Swar.

På Femhanda:

1. Bannor.
2. Eder och Swordom.
3. Truldom.
4. Lögn.
5. Bedrägerij.

Många Dygder Kräfwet Gudh?
Swar.

Syrahanda.

1. Åkalla Gudh vthi all Nödh.
2. Vidia.
3. Tacka.
4. Lofwa.

Mabm suddoide purgui Zubmel thasne? Wasted.

Ugias Zubmedide.

Mabm smuttasabm frachxiu Zubmel thasne?

Wasted.

Nelielagagie.

1. Pallade Zubmelist pajel kait ami.

2. Uxede Zubmellabm.

3. Piaiade kait Jacko queigu su.

4. Adnede achtabm nanoos astalabm queigu su.

2. Kuchre ktoggio datte mubbe Buda? Wasted.

Zodn ich kalga vrächto adnede HErran.

Mij le dat? Wasted.

Mije kalkabe pallade: etc.

Rutin lattassa wuästa alliwuäidna datta? Wasted.

Niächkiamis.

Mij suddoid purgutui dasne? Wasted.

Zubmellan namabm urächte adnem.

Nä kuchre fallen saiesne wrächto anneturwuis

Zubmellen namma? Wasted.

Nä Widalaka:

1. Melde karuin. 2. Aidai iah wuärd-
nāmin. 3. Nāidomina. 4. Kāllasina.

5. Kāssamina.

Kalle smuttassa frachxiu Zubmel? Wasted.

Nālielagagie:

1. weckenfiorwode Zubmellabm tadne
kait hādesne. 2. Nāctade. 3. Rijtede.

4. Awāhāde.

3. Läs migh/ thet Tredie Budet? Swar.
Tu skalt helga hwilodagen.

Hwadh är thet? Swar.

Wij skole fruchta/ etc.

Hwadh ledamoth fodrar thetta? Swar

Hela Meniskian/ och alla Ledamoter.

Hwadh Synnd förbiuder Gudh här? Swar.

Gudz Ordz föracht.

På huru många sätt steer thet? Swar.

På Twenne:

1. Förachta Gudz Ord 2. Förachta
Predikan.

Hwadh Dngder fodrar Gudh här?

Swar.

Helga Sabaddagen/ och gå i Kyrkian

Andra Tassan:

Hvem anser then Andra Tassan? Swar.

Meniskian medh hennes Synder och
Dngder.

På hwadh sätt skole wij älsta wår Nästa? Swar.

Såsom of sielfwa.

Huru många äro then andra Tassans Budh?

Swar.

Siu.

Huru fördelas the? Swar.

Wthi Twenne Stycker.

Fem. The innehalla ett Register of swer
Synder och Dngder.

Twesse yttersta/ Sätter huru fulkomligē
man

3. Łaga muinge dabm kolmadabm.? Wasted.

Zodn kalga ailegas/ etc.

Wij le darre? Wasted.

Wie kalfabe pallade/ etc.

Mabm lattassa wuāsta krachstu darra? Wasted.

Abba ulmugiam iah karka ladafide.

Mabm suddoide purgui Zubmel darre? Wasted.

Zubmellen bagā paielkāsiemebm.

Nā Kuchte fallenfaien giadda thatt? Wasted.

Nā quächte:

1. Paielkāsiām Zubmel bagābm.

2. Paielkāsiām Predifubm.

Maggare smuttasabm anoi Zubmel thassa? Wasted.

Passotede aileges päiwābm/ iah wadzede
Firkonfis.

Mubbe Tasse.

Kuttie alliwuādnua darre mubbe Tassa? Wasted.

Ulmugis daialdi suddoi jah smuttasi.

Māmadne lageen kalgabe mije ākede mijan Łaga-
musabm? Wasted.

Naukuchte mijabm āfia māh.

Kuchte falle leh dan mubben tassen buda? Wasted.

Kiāgiabm.

Kuchte audi jāgeruwit thah? Wasted.

Thān quächte päcka.

Witta tah siffaaneti achtabm lāgābm
paiel Suddoi iah Smuttasi.

Quächte mangemus päiamen Kuchte ālla-
sachtā

1. nan i hem hålla skal om man wil blifwa
Saligh

4. Läs migh thet Fjärde Budet? Swar.

Tu skalt hedra/ etc.

Hwadh är thet? Swar.

Wij skolom etc. at wij etc.

Hvem angår thet fierde? Swar.

Alle Tre Hufwudstånden / som äro 2
Kyrtioståndet / Szwerhetsståndet / Huf=
hälsoståndet.

Huru många Personer äro i dessa Try stånden.
Swar.

Twenne.

1. Högre som kallas Fäder.

2. Nedrige som kallas Barn.

För hvilka Synder skole Barnen achta sigh?
Swar.

För äldrars Foracht och Förtörnelse.

Hwadh Dygder träfies aff Barnen? Swar.

Heder och Uhra.

Swar ochinnan står thesse Hedren? Swar.

Wchi Fem Dygder.

1. Hålla them i Wyrding. 2. Tiena
them. 3. Lyda. 4. Allsta. 5. hafwa
them för Dgonen.

5. Läs migh thet Femte Budet? Swar.

Tu skalt icke dräpa/ etc.

Hwadh är thet? Swar.

Wij

fachtâ âlmai daide annetide kalga/ios âlmai
sitta ziaddai Saligen.

4. Eâga muinge labm nâliadabm Buda? Wasted.
Todn kalga âkede etc.

Wie le datta? Wasted.

Mise kalgabe etc. âth mise. etc.

Ruttia allimanna datta neliade? Wasted.

Kaifan kolman âivemus fioggiotemen/
Jocko lech: 1. Kirkufioggiom. 2. Sfer=
heitai fioggiom. 3. Kâttheadnem fioggiotem.
Kalle Persona lâh dobde tadne kolman fioggiom es=
ne? Wadsted.

Quechte.

1. Allâbâ kudi fokfiotuwuie Maddagen.

2. Wuâllegebo kudi fokfiotuwuie Manah.

Audaste kuttim suddon kalgi manah kattide âgiabse?
Wasted.

Audawuârrasi pael kâfiâmehbm iah kâ=
metemeste.

Mij Smuttaside krachkiutua manaste? Wasted
Akede iah puarotide.

Kusne âlgoninasne ktaggio datta âkem? Wasted.

Wittam smuttasifue.

1. Anetede daide kudnesne. 2. Teudnu,
de sijam. 3. Liudeti. 4. âtzede iach. 5. ad=
nede sijam Audasne kialmi.

5. Eâga muinge dabm Wittadabm budabm? Wast:
Todn ij kalga kaddede.

Wie le datta? Wasted.

B

Wie

Wij skole fruchta etc. så at wij ingen
skada etc.

Hwadh Synd förbiudes här? Swar.

Dråp.

På huru mångahanda sätt steer Dråp? Swar.

På Tvenne.

1. Göra androm eller sigh sielff skada til
Liff. 2. Bryta någon emot.

Huru många Dygder kräfftes här?
Swar.

Tvenne.

1. Hielpa. 2. Befodra wår Nästa så
wål som os sielfwa vthi allahanda Liffz-
nödh.

6. Läf thet Siäcke? Swar.

Tu skalt icke göra Hoor.

Hwadh är thet? Swar.

Wij skole etc. så at wij föra etc.

Hwadh Synd förbiudes här? Swar.

Hoor/ hwilket steer/

1. Inwärtas 2. Uthwertas.

Hwadh Dygder kräffter Gudh här? Swar.

Ryfftheet.

Många slags Ryfftheet? Swar.

Tweggehanda.

1. Gemene / som kommer allom Men-
niskiom til. 2. Synnerliga som angå

Echta Folk,

Den Fall

Wise kalgabe etc. nau at mise ape ach-
lage skada etc.

Wabm Suddoid purgui thasne? Wasted.

Kaddemebm.

Nå kuchte kallelagaze daiman zidda kaddem? Wast.

Nå Quächten :

1. Tacka mubbida / iala svinge allases
skadam tan häggat. 2. Däija jäid dan-
wuästa.

Kalle smuttasä krachkiutua thasne? Wasted.

Quächte :

1. Wäcketed. 2. Nimuida viggattide
mijan lagamusam nau puäriste käh mijabm
äkiame tadne kais lagage häggan heden.

6. Jägarabm kudatabm? Wasted.

Todn ij kalga huärabm etc.

Wie le datte? Wasted.

Wise kalgabe etc. nau at mise tälfväbe. etc.

Wabm Suddoide purguia thasne? Wasted.

Huärab futi ziadda :

1. Sifgugiste. 2. Algugiste.

Wabm smuttaside krachkiu Zubmel thasne?
Wasted.

Steugeswuädabm.

Kalleslatje steugeswuotta? Wasted.

Quächtelaaä :

1. Säiwa / iocku potta kaisi Blmugi
wuästa. 2. Sadnasächti futti alimanna
kallagiulmugida.

Den Ryktheet som allom angår/ hvilken är then?
Swar.

1. Renheet. 2. Tuchtigheet vthi lef-
werne medh Ord/ åthåfwor och gärnin-
gar.

Den Ryktheet som angår Echa Folk/ hvilken är
then? Swar.

1. Allka. 2. Åhra sin ächta maka.

7. Låß migh thet Siunde? Swar.

Tu skalt icke ståla.

Hwadh är thet? Swar.

Wij skole etc. at wij wår Nåsta etc

Hwadh förbiudes här för Synd? Swar.

Stöld och Tiufnadt.

På huru många sätt bedrifwes Tiufwerij?
Swar.

1. Medh borttagande. 2. Falska Wa-
ror och Handel til oss komma.

Hwadh Dygder träfies här? Swar.

Treggehanda.

1. Hielpa. 2. Förfordra. 3. Be-
skärma.

8. Låß migh thet Dronde? Swar.

Tu skal icke tala Falsk etc.

Hwadh är thet? Swar.

Wij skole etc. så at wij icke falskeli-
gen etc.

Dronde Budz Synd/ huru heter den?
Swar.

laaf

Falsk

Datta Steugeswätta futti kaitaida allasassamanna/
maggare le datta? Wasted.

1. Kainaswuätta. 2. Smuttaswuätta
ta tadne wāsomeſne dai bagoi attameſſam
iaſ taſamufai.

Datta ſteugeswuätta ioeku allasassamanna kaſſa-
gida Blmugida/ futti le taſ? Wasted.

1. Uſede. 2. puārotide ſu Ehta maſapſe.

7. Lāga muinge dabm kiāfidabm? Wasted.

Zodn ij kalga ſwālladi.

Wie le datte? Wasted.

Wie kalgabe etc. āt miſe mian lagamu-
ſan etc.

Wie purguurwia dadn Suddon audaſte? Wasted.

Swālladin iaſ Ziuwadappe.

Nau kuche fallen ſaiāſne puāchreluwia Suolla-
dede? Wasted.

1. Daina erida waldemina. 2. Falſte
wertiquāma iaſ maſſamina quāigun
puāchten.

Maide ſmuttaſide trachku thaffne Jubmel? Waſt:

Kālmalagage:

1. Wecketide. 2. Lārialede. 3. Rattistupe.

8. Lāga muinge tabm kachſadabm? Wasted.

Zodn kalga ij hāllade faſtebm etc.

Wie le datte? Wasted.

Wie kalgabe etc. nau āt miſ āpe falſte-
laaf etc.

Falſſ Kachſade Sudansuddo/ kuche manna datta? Waſt:

Falst Witnesbördh.

På huru mångahanda sätt bäres falst Witnesbördh? Swar:

Syra:

1. Beluuga.
2. Förråda.
3. Baakta-
- la. 4. Komma en i ondt Rychte.

Hwadh Dygder kräfwias här? Swar:

Tre:

1. Vhrsaka honom.
2. Tala godt om honom.
4. Wenda all ting til thet bästa.

9. och 10de Buden. 1

Läs thet Nijonde? Swar.

Tu skalt icke hafwa lust etc.

Hwadh är thet? Swar.

Wij skole etc. at wij icke ståäm etc.

Läs thet Tijonde? Swar?

Tu skalt icke begära etc.

Hwadh är thet? Swar:

Wil skole etc. at wij icke draga etc.

Hwadh skal besymerligen achtas i thesso Buden?

Swar:

The Synder som Gudh förbiuder. The Dygder Gudh befäller/ först i gemeen i bägge Buden. Sedan i synuerheet i hwarthen Budet för sigh..

Gem

Falste Wittanabm.

Nā tuchte kallelagage saiāsne bārie falste
wittanusiām? Wasted.

Nālien.

1. Kāllastallam 2. Pettem. 3. Pāchti-
sardnodem. 4. Puāchtem tan pahadappai.

Wii smuttaside trachhiu thāsne? Wasted.

Kolma.

1. Heitede su. 2. Sardnede puārista
pirra su 3. Jorgaledi kais amide thadne
puārremuffan.

9. fak 10. Buda.

Lāga dabm achsabm? Wasted.

Todn kalga ij adned ānekas etc.

Wie le datta? Wasted.

Wije kalfabe etc. āt mije epe fioggioli etc
Lāga rabm Lāgadabm? Wasted.

Tod kalga ij pergatide etc.

Wii le datta? Wasted.

Wije kalfabe etc. nau āt mije epe kā-
segh etc.

Maide kalga ainas katteruwode thadne Bu-
dasne; Wasted.

1. Thah suddo kudine Zubmel purguia.

2. Thah smuttasa maide Zubmel kāsī-
oi/ wuāstaga thadne sāiwa/ kobbagina Bu-
dam. Daggare thāsa ainaswuori kobbaga
buda audaste āgiastan.

Gemens begge Budz Synder hwilka äro the?
Swar.

Önd Lust och Begärelse.

Tijonde och Tjonde Budz dygder hwilka äro the?
Swar.

Heligheet och Lijckheet medh Gudz
Wälate.

Hwar vthi står thenna Helighetenes fulbordand?
Swar.

Vthi Try Stycker/ at hon skal wara:

1. Fullkomligh. 2. Heligh. 3. Keen.

Kan någon bewijisa en sådan heligh Fullkom-
ligheet/ och ther igenom förwerfwa sig
Himmelriket? Swar.

Ney ty han är heel och hällen/ förderf-
war i Syndene.

Blifwer tådagzens Kertfärdigheet ingalunda fulbord-
dar vthi Menniskan här på Jordene? Swar.

Ja:

1. Genom Christi fullkomliga Rättfär-
digheet/ then wij iflåda oss medh Troone.

2. När wij fly Syndene och leswom
Gudi.

Sågh migh Tijonde Budz särdeles Synd?
Swar.

Lust til wår Nästas Huus.

Thenna Huusbegärelse/ på hwadh sätte blifwer
hon Synd? Swar.

När man ther effier står.

I. Liste

Ruti leh thah Sāfwa kabbāndla Bu-
dan suddo? Wasted:

Suānos aḥḥasan iah pargatim.

Achḥade iah lāgade Budan smuttastuḥ
leh tah? Wasted:

Uliswuāṭta iah wuāḥwuāṭta melde Ju-
bmel muodon.

Rusne ulgon fioggio darra aileswuottan
āletum? Wasted:

Ladne kolman pācken / āt sodn kalga ār-
rode: 1. Allasātt. 2. Jekata. 3. Ramas.

Mattagā sāmes sadnedete achḥabm daggare ailes
wuodabm āllecusabm iah than ziadda reuga-
smutta suinge almenriktibm? Wasted:

Jj/ the sodn lee ābdes iah allasēchte pāi-
stum dadne suddosne.

Ziaddus thee lagā rāchḥestkarweswāṭta imantelata
āllitum tācko ulmugies ladne ednamanaidne? Wa.

Ja:

1. Giada Christusan ālles rāchḥestkarwe-
swadan tabm miḥe karwotep allasene melde
Jacton. 2. Rāsse miḥe pattareppe Sud-
doste iah wāfobe Jubmelis.

Sardnā muinge achḥsadan budan sārra
Suddobm? Wasted.

Agas tocku mijan lagamusān kāttai.

Thatta kāttā pargatim nā madne sajasne ziadda
sodn Suddo? Wasted

Rāsse Ulmugia than mangan fioggio:

1. Listeligen. 2. Medh något Steen så
som thet stedde medh rätta.

Thet Tionde Bud; Dygd / hwilken är then?

Swar:

Hielsamheet at wår Nästa sitt må be-
hålla och besittia.

Om Tionde Bud; särdeles Synder.

Hwadh Synd förbiudes särdeles här? Swar:

Hustrus / Tienstefolcks och andre rörliga
Egendomars olofliga Begärelse.

På hurumånga handa sätt warder thenna
Begärelsen i Wärdet stelt? Swar:

På Treggehanda.

1. Dragande. 2. Läckande. 3. Tub-
bande.

Hwadh Dygd kräffes i thetta Tionde Budet?

Swar

Godwilligheet at wij hielpa til / at the mågt

1. Blifwa. 2. Giöra hwadh the äro plich-
tige.

Beslutet.

Hwadh säger nu Gudh om alla Buden?

Swar?

Thet säger han: Jagh HERREN tin
Gudh etc.

Hwadh är thet? Swar:

Gudh hotar etc.

Huru straffar Gudh them som öfwerer äda
hans Budh? Swar.

Han

1. Sluckemin. 2. Meld sames pettemin/
naufuchte datte ziadda melde rechta.

Thatta achisade budan sárna smuttas/ turti le
datta? Wasted:

Wäckieteie wuáta / át mian lagamus su
aimon anetuli iah sáphátuli.

Pirra Lágadan Budan sárna suddon.

Mij suddoid purgutuvota sárna thasne? Wasted:

Misuni teudnaste vlmugi/ iah ágias swah
niech aitaradaver lábetis pargatim.

Ná kallenlagaza saiasne ziaddi dadne pargaremesne
tobbe vidno lagesne? Wasted:

Ná kálmalaaka.

1. Káseent: 2. Sluckimebm. 3. Ago-
temebm.

Mij smuttaside krachhiuruwa thadne lágaden
Budan? Wasted:

Puárre williogiswuota át mise vecketip
tocko iuche thah wáieh 1. Urrode. 2. La-
cke maide tha leh fednakasa.

Járgalim.

Maide játti talle Jubmel pirra káikái Budai?
Wasted?

Dabm játti sodn: Monna HErra tu
Jubmel etc.

Miele datta? Wasted:

Jubmel aita su sitta etc.

Ruchte straffuia Jubmel daide/tiddatocko koltmadan
iah neliadan puálvai? Wasted:

Edon

Han straffar them intil tredie och fierde
Ledh / han gör Barmhertigheet in til mång
Tusend / på them honom älska och hålla
hans Budh.

Hwadh Mytta hafwer Lagen medh sigh? Swar:

1. Han är en Aaga / Gisel och Dödm til
heligt Lefwerue.

2. Han är och en Sfning til Booth och
Wättring.

Thet andra Läröstycket om Ewangelio.

Föllter Ewangelium rätteliga effter Lagen v
thi Catechismo? Swar:

Ja / thyt het är:

1. Nyttigt ifrån Lagsens Dunder / som
aldraförsträckeligast vthwissar Gud; rätt-
wissa Brede öfwer Synden / at flyh til E-
wangelij hugneliga Löffte.

2. Rättfönniga Läkiarens Exempel som
först ingiuta Wijn och Bitterheet i Sären /
och sedan leen Alio.

Hwadh mercker thet Ordet Ewangelium? Swar:
Lustligt Budskap.

Hwadh är Ewangelium? Swar:
Ewangelium är Gud; ewiga Nåd; vpp-
pen

Sodu tacka armagiswuodabm fidda
tocku made tufanni nãdaiguim su åkede iah
anneri su budaid.

Wabm nuttoide adna laak mãldeßã? Wasted:

1. Sodna leeachta tugãmus / labge / iah
fraugom than ailis wãsumis.

2. Sadna leaiachta harritus tocku givu-
sãbma iah puãrredẽbma.

Zhatta mubbe Lãratus pã- cke pirra Ewangelio.

Kionwu Ewangelium rãchtalaka mangel
lagan thadne Carechismosne? Wasted:

Ja / the dattale:

1. Nuttoliges pattaride erida Lagan se-
naste / jucku kãkide allwusumaste olgus wãf-
seta Zubmellan rãchtawisces mãrebm pai-
jelis Suddon / juthe pataride tocku Ewan-
gelio wagias toivãtãßai.

2. Rãchtasigdnaga Lãckaren puãkãlta-
ckai kuni wuãstaga sifãniorgota winabm
iah pikiaswuodabm sifã haven / iah mangel
lines wuoidasabm.

Maide merkuie tah bagã Ewangelium? Wasted:

Leppoges kãhiomebm.

Wijle Ewangelium? Wasted:

Ewangelium le Zubmellan igeen raden
pariãß

penbarelse om Menniskiones Saligheet.

Hvilka och hurumånga äro Hufvudsakerna
til Menniskiones Saligheet? Svar:

Trec:

1. Gudz Faders Nåde. 2. Jesu Christi
Förtienst. 3. Then Helige Andes för-
nyelses Wærck.

Hvilka äro Medelorsakerna på Gudz sija?

Svar:

1. Ordet. 2. Sacramenten.

Hvilka äro medelorsakerna på Menniskiones
sija? Svar:

1. Troon. 2. Bönen.

Första Articklen om Guds Faders
Person och hans Wälgerningar.

Huru många Gudar äro? Svar:

Een Gudh.

Huru många Personer äro wthi thet eenagudome-
liga Wäsendet? Svar:

Trec:

Fadren/Sonen och then Helige Anda.

Huru många äro Troones Articklar? Svar:

Trec:

Huru lyder then Första? Svar:

Jagh troor på Gudh Fader etc.

Hwadh är thet? Svar:

Jagh troor at Gudh etc.

Hwadh

paijastbaritatem pirra vlmugian saliga-
vuodan.

Kudih iah kalle leh äiwemus kaudnasa rooktu vlmugian saligawuäri? Wasted:

Kolbma:

1. Zubmellan Atkien Arbmo. 2. Jesu Christusan täudnum. 3. Ihan Nilis Wuäingan ädasmutem wedno.

Kudih leh prauden akeh date Zubmellan päleste?
Wasted:

1. Baga. 2. Sacramenta.

Kudih leh praudenakeh date Vlmugian päleste?
Wasted:

1. Jacta. 2. Kactade.

Wuästas Artickla pirra Zubmellan
Atkien Personan iah su puaretagon.

Kalle Zubmellahleh? Wasted:

Achta Zubmell.

Kalle Persona le chadne achran Zubmellwoj
danweposne? Wasted:

Kolma.

Atkie/ Pardne/ iah tatta Nilis wuäinga.

Kalle leh Jacton Artickla? Wasted:

Kolbma:

Kuchre tiogio thatta wuostas? Wasted:

Mon jactabm nala Zubmellan Atkien etc.

Wij le datte? Wasted:

Mon jactabm ät Zubmell etc.

Wij

Hwadh hörer til Gud; Faders sanna Kund-
skap? Swar :

Ett rätt Förstånd om 1. Gudh Faders
Person/ 2. Wälgerningar.

Hwadh är Gudh Fader til sin Person? Swar :

Gudh Fader är then första Personen i
thi Guddomen/ som aff sitt Faderliga Wä-
sende hafwer födt sin Son för all Ewig-
heet.

Hwilka äro hans Wälgerningar? Swar :

Tree :

1. Skapat migh. 2. Gifwit sin Son
i Döden för oss. 3. Han håller all ting wid
Macht.

För hwadh Orsaak hafwer Gudh thet
giordt? Swar :

1. Aff sin blåtta Nåd. 2. På thet wi
skole honom : tacka / lofwa / lydige wara
och tiena.

Andra Articklen om Gud; Sons
Person och hans Wälgerningar.

Huru lyder then andra Articklen? Swar :

Och på Jesum Christum hans enda
Son/ etc.

Hwadh är thet? Swar :

Jagh troor at Jesus/ etc.

Hwadh hörer til Jesu Christi sanna Kundskap
Swar :

För

1. Rätte Förståndh om hans Person. 2. Wälgärningar / Embete och Stånd.

Hwadh är Christus til sin Person? Swar.
Een sanner Gudh / een sanner Menne
skia.

Hwadh äro hans Wälgärningar? Swar.
Han hafwer återlöft oss medh sin
Blodh.

För hwadh Orsaak skull? Swar.
På thet wij skole wara hans ägna.

Huru mångahanda äro Christi Embete? Swar.

1. Hans Prästeliga. 2. Konungzliga
Embete.

Huru vthförer han sitt Prästeliga Embete?
Swar.

1. Medh Lärande. 2. Offrande. 3. För
bidiande.

Huru fullbordar Christus sitt Konungzliga
Embete? Swar.

1. Han beställer sigh ett wist Rike och
Församling. 2. Regerar sin Församb
ling medh sitt Ord. 3. Han wedergå
ler hwarion och enom effter hans Gärnin
gar / både i thetta och thet tilkommande Liff
wet.

Huru många äro Christi Stånd? Swar.

Twenne. 1. Förnedringz.
2. Vphöijelses.

1. Wuästaga rechta dobdade aldi Perso-
nabm. 2. Puäredagå/ Wäldibm/ jah Kio-
giomabm.

Mij le Christus tadne su Persanan? Wadsted.

Achta sadnes Jubnell/ achta sadnes Bl-
mugia.

Mij le aldi puärretaku? Wadsted.

Sodn lee Nuällam mijam daina su wa-
rian.

Audaste mannaheendera? Wadsted.

Tasa at mijå falgabe ärrode sodn aitarne.

Kuchte kalle laaka leh Christus wäldi? Wadsted.

1. Aldi Herralagen. 2. Aldi Konugis-
lagen wäldi.

Kuchte olgustolvå sodn su Herralagen wäldibm?
Wadsted.

1. Daina Läratemina. 2. Ofardemmina.

3. Audaste Räckalemina.

Kuchte ällia Christus su Konugislagen wäldibm?
Wadsted.

1. Sodn Lageda allas is achtabm wistes
Kijfimb jah Albmugabm. 2. Kaiat
su Albmugibs daina su baguinis. 3. Sodn
max äta färtaij jah achtaja mangelde aldas
tagoi kabbanaga tadne jah thadne potemes-
nehëggan.

Kuchte kalle leh Christus an kiojiome? Wadsted.

Kucht. 1. Wuäluswuällanim.

2. Paijaspaijanim.

Huru många och hwilka äro hans Förnedring-
stånd; Grader? Swar.

Fem. 1. Afst. 2. Födder. 3. Pinter.
4. Döder. 5. Begrafwen.

Huru många och hwilka äro hans Upphöyses
Stånd; Grader? Swar:

Fem. 1. Hans Helfwetis Färd. 2. Up-
ståndelse ifrån the döda. 3. Uppfarelse til
Himbla. 4. Sittande på Gud; hög-
ra Hand. 5. Een Domare öfwer lefwandes
och döda.

Tredie Articklen/ om then helge An-
des Person och Wälgärningar.

Läs mig then tredie Articklen? Swar.

Jagh troor på then helge Ande/ een hel-
ge etc.

Hwadh är thet? Swar.

Jagh troor at jagh ey aff mitt etc.

Wthi hwilka stycker står then helge Andes kund-
skap? Swar:

Wthi ett rätt Förstånd om hans Person/
Embere och Wälgärningar.

Hwadh är then helge Ande? Swar.

Then helge Ande är then tredie Personen
i Guddomen som aff Fadrenom och Sone-
nom utgåår.

Hwadh är then helige Andes Embere och Wäl-
gärningar? Swar:

Ruchte kalle jah tudih leh aldi wuoluswuallanim
fiogione Kaidaraha? Wasted.

Wita. 1. Affletum. 2. Regadam. 3.
Pinaftum. 4. Jabmam. 5. Kruaffitum.
Ruchte kalle jah tudi leh aldi Pajiaspajianim fiogione
Kaidaras? Wasted:

Wita. 1. Aldi Helweris Wualgem.
2. Pajiasfiogielim arida date jabnemiste.
3. Pajiaswolgem tocku Albmai. 4. Kiocka-
him nalu Jubmellem alges kadan. 5. Ach-
tan dobmariin pajjell wasoi jah jabmi.

III. Artickla / pira dan ailis
wuainingan Personan jah puaredagoi.

Laga muinge tabm kolmadabm Articklabm? Wast.
Mon jactabm nala dan ailis Wuoingan/
achta ailis etc.

Wij le dara? Wasted.

Mon jactabm at ibm muste etc.

Zadne tucin packen fiogio tan ailis Wuoingan
taremlake? Wasted.

Zadne achtan rächta dobdosue pira aldi
Personan/ Wäldin jah Puaredagoi.

Wij le date ailis Wuoinga? Wasted:

Date ailis Wuoinga le date kolmade Per-
sona dadne Jubmellwuodan jucku date At-
kiefte jah Pardnefte Algusmanua.

Wij le dan ailis Wuoingan wäldi jah puaredaga?
Wasted:

Han helgar Menniskan.

Huru seer thet? Swar:

Han lærer oss / stiger i wår Siäll och uplyser oss / at wij tilägna oss Gudz Nåd och Christi Jesu Förtienst.

Hwadh följer aff thetta Helgelses werck? Swar:

1. Syndernes Förlåtelse. 2. Rökens Upståndelse. 3. Ewigt Lijff.

Thet tridie Catechismi Läröstycket om Bönen.

Hwilka äro nu Saligheetenes Medelorsaker på Menniskiones sjda? Swar.

Troon och Bönen.

Hwad är een saliggörande Troo? Swar:

Een Hiertans Förtröstan om Gudz Nåde / Syndernas Förlåtelse / och ett Ewigt Lijff / för Jesu Christi skull.

Hwadh förstås medh thet Ordet Böön? Swar:

1. Bidia Gudh em allehanda Nödorffter. 2. Tacia och lofwa Gudh för bewiste Wälgärningar.

Hwadh är Bönen? Swar:

Ett ödmuikt Samtahl och Suckan til Gudh.

Sodn ailesta Blmugiabm.

Ruchte ziadda datta? Wadsted.

Larata sodn mijabm/ kiagna isisa mijan
siallon jah paias kiouga mijabm/ ate mijs
quaiigu wiggabe akiamne Zubmellan Arb-
mon jah Christi Jesu taudnumiis.

Mij kiawu tasje dare ailestim widnoste? Wasted:

1. Suddu andagisluaituieh. 2. Degen
paiaskiogelemas. 3. Skatis haggga.

Thattafolmade Catechismo Laratus pakte pirra Kackadasai.

Rudih leh talle saligarwuodan praudenakee tai als
magi baleste? Wasted:

Jaaku jah Kackalis.

Mij le achta saligerackaie Jaaku? Wasted:

Achta waimon audi Jastadis pirra Zub-
mellan arbmon/suddu andagis/jah achta is-
katis haggga/dan Jesu Christusan tatta.

Ruchte arweduwota melde tai bagoi Kackalis? Wast.

Kackade Zubmellabm pirra kaisai hade-
tuarpudagai. 2. Rytede jah paisedide Zub-
mellabm audaste wuofetim puaredagai.

Mij le Kackadis? Wasted:

Achta ilamiukes achtasa sardnodim jah
sidkem taina Zubmellina.

Til hwilcken stole wi ställa våra Böner och
Tacksäjelser? Swar:

Til Gudh then Helga Trefaldig-
heet.

På hwadh sätt skal een rättfärdig Bön och
Tacksäielse stee? Swar:

1. Vthi een san Bättring. 2. Een stadig
Troo på Gudz Löffte. 3. Vthi Jesu
Christi Namn.

Vthi Bönens Förklaring hwadh är märkiandes
och achtandes? Swar:

Treggiashanda. 1. Ingången. 2. sielf-
wa Siu Böner. 3. Beslutet.

I. Ingången.

Huru lyder Ingången?
Swar.

Fader wår som äst i Himblom/

Hwadh är thet? Swar.

Gudh wil här medh locka/ etc.

Hwadh nytta fölter aff Bönens Ingång?

Swar.

At Gudh wissertliga bönhörer oss.

Huru west tu thet? Swar.

Ty Gudh 1. ähr wår Fader / 2. wij hans
rätta Barn / 3. han ähr i Himmelen / will
och kan hielpa.

Queigu kudm kalgabe miije lagibe mijan Räck adasä
jah kjiitulasa? Wasted:

Queigu Zubmellan than ailis kolman
achtawuäden.

Nä madne saiesne kalga achtan rächta sigdnagan
Räck ades jah kjiitulis ziaddade? Wasted.

1. Thadne sadnes puäredemen. 2. Ach-
tan sadnes jacksne nala Zubmellan tämwu-
tasai. 3. Dan Jesu Christi nammi.

Dadne Räck adasai trädinemisne mij le merkuräije
jah karricuwuije? Wasted:

Kolmanlaka: 1. Sissamannam. 2. A-
giab kjiagiabm räck adas. 3. Jorgalem.

I. Sissamannam.

Ruchte kjioggio Sissamannam?

Wasted:

Atkie mijan jucku le almenfisne.

Wij le datte? Wasted:

Zubmel sitta deina Läppätede etc.

Wij nuttoide kjiäwu datte räck adasan Sissaman-
namiste? Wasted:

Zurhe Zubmel wisasichte räck adasakulla
mijastä.

Ruchte tedta todn tabm? Wasted:

The Zubmel le. 1. Wijan atkie. 2. Wise
su rächta manah. 3. Jah sodn le almenfisne/
sitta jah matta wecketide.

II. Bönen.

Många äro Bönerna? Swar:

Siu.

Huru fördeelas the Siu Bönerna? Swar:

I. Vthi tilbedelses / 2. affbedielses Böner.

Hwilka äro tilbedielses Böner om alt godt?

Swar:

Then första / andra / tredie / fierde Bönen.

Hwilka äro affbedielses Böner ifrå alt ondt?

Swar.

Then Femte / Siette / Siuende.

Huru mångehanda gode bedie wij om? Swar:

Tweggihanda. I. Andeligt / 2. Lefamligt.

Hwilka Böner lyda om the Andeliga goda?

Swar.

Then Första andra och tredie.

Medh hwilken bedie wij om Lefamligt godt?

Swar.

Medh then fierde.

I. Bönen.

Huru lyder then första Bönen? Swar:

Nelgat warde titt Rampn.

Hwadh är the? Swar:

När Gudzord/etc.

Hwadh bedie wij om i henna Bön?

Swar:

II. Räckades.

Kalle leh räckadas? ? Wasted:

Kiägiabm.

Ruchte audi jänuie tha kiägiabm räckadas? Wast:
1. Jädne queigu Räckadalem / 2. ärdia
räckadallam räckadas.

Rudi leh queigu räckadallam räckadas pirra fait
puärri? Wasted:

Datta Wuästas / mubbe / folmad / ne-
liade Räckadas.

Rudi leh ärida räckadallam räckadas erida
faita pahast? Wasted:

Datta widate / kudate / fätgiede.

Ruchte kallelafagia puärre räckabe mije pirra? Wast:
Quächtelafagia 1. Wäingalage 2.

Froppai.

Rudi räckadas fioggio pirra dai wäingalagia
puärri? Wasted:

Datta wuästas / mubbe iah folmade.

Rudi quima räckabe mije pirra tropfen puärride? |
Wasted:

Thainde neliadina.

I. Räckadis.

Ruchte fioggio datta wuästas Räckadis? Wasted:

Nilis ziaddai tu Nam.

Wij le datta? Wasted:

Rofe Zubmellan bagä /

Wgide räckabe mije pirra radne Räckedasan?

Wasted:

Pirra

Om Gud; Ahra.

Huru befördras Gud; Ahra? Svar:
På tweggiahanda sätt. 1. När Gud
Ord reent och klart lärt warder/ 2. och in
ther effter ährliga som Gud; Barn ägnat
Gudfruchteligen lefwa/ etc.

Huru förhindras Gud; Ahra? Svar:
När man annorlunda / 1. läret
2. lefwer än Gud; Ord medhgifwer.

II. Bönen.

Iåås then andra Bönen? Svar:
Tilkomme titt Rijke.

Hwadh är ther? Svar:
När Gudh gifwer oss sin Helga Andan
etc.

Hwadh bedie wij om i thenna Böön? Svar:
Om Mennistionens Saligheet/ och then
Helga Andan/ som wärklar Saligheeten.

III. Bönen.

Uplåås then tredie Bönen? Svar:
Stee tin Belie/ etc.

Hwadh är ther? Svar.
När Gudh förhindrar etc.
Hwadh bedie wij om i thenna Böön? Svar:
At icke Rökens och Diefwulens råd h må
stee/ vthan Gud; Willia må stee fulbord
das.

IV. Bö

Pirra Zubmellan puärrotemen:

Ruchte audanne Zubmel puärorim? Wasted:

Nä quächte laaka saiesne / 1. Kofse Zubmel bagä raidnasicht iah kielga äppatum ziaddai / 2. Jah mise dan wangen ärligeslaaka kâ Zubmell manah wiggabe Zubmellis jactogasan wäsode. etc.

Ruchte albatturwuita Zubmellau puärorim? Wasted:

Kofse älmäi ägiaslaaka / 1. Lärä / 2. Wäsfkä Zubmell bagän melde / waddeij.

II. Räckadis.

Läga tabm mubbebm räckadasabm? Wasted:

Queigupotta tu riskij.

Mij le datte? Wasted.

Kofse Zubmel waddi mise Su ailis wäingabs / etc.

Maide räckabe mise pirra dadne räckadasan? Wast.

Pirra almugian Saligvuädän / jah dan ailis vuäingan jucku wiggat saligvuädabm.

III. Räckadis.

Paijas läga thabm kolmadabm Räckadas? Wasted.

Ziaddus tu willio etc.

Mij le datte? Wasted:

Kofse Zubmel albati etc.

Maide räckabe mise tadne räckadasan? Wasted:

Utte ällus oggien jah Diefwaldasan rade wäijä ziaddade / walla Zubmellan wilio wäijali ällitum.

IV. Räckadis.

IV. Bönen.

Låås then fierde Bönen? Swar:
Wårt dageligt/etc.

Hwadh är thet? Swar:
Allt thet som Kroppens/etc.

Hwadh bedie wij i thenna Bön? Swar:
Om alle Lefamlige tarfwer.

Affbedielsens Bøner.

V. Bönen.

Låås then fempte Bönen? Swar:
Och förlåt oss/etc.

Hwadh är thet? Swar:
Wij bedie at wår Himmelste/etc.
Hwadh affbediom wij i thenna Bön?
Swar:

Synden.

VI. Bönen.

Låås then siette Bönen? Swar:
Och inledh oss icke i Frestelsen.

Hwadh är thet? Swar:
Gudh frestar ingen/etc.
Wångehanda äro Frestelsen? Swar:
1. Gudh/ 2. Duddh.

Aff hwem hafwer then goda Frestelsen sitt
ohrsprung? Swar:

Aff Gudh och Gudfruchtige Men-
nistior.

Swar

IV. Käckadis.

Låga tabm neliadabm räckadasabm? Wasted:

Wijan paijwelågan etc.

Wij le datte? Wasted:

Kaifa datte maide Kroppen etc.

Maide räckabe mije tadne räckadasan? Wasted:

Pirra kaifa Kroppen darbasi.

Erida Käckadallam Käckadis.

V. Käckadis.

Låga tabm widadabm? Wasted.

Jah andagisloite mije/ etc.

Wij te datte? Wasted:

Wije räckabe juthe mijan almen/etc.

Maide Erida räckabe mije tadne räckadasan?

Wasted:

Suddobm.

VI. Käckadis.

Låga tabm kudadabm? Wasted.

Jah Eissalaidi mijabm åle tocku fiäk jä-
lebma.

Wij le datte? Wasted:

Jubmell fiäkialle ij achta kånna/etc.

Kalle lata leh fiäk jälebmusa? Wasted.

1. Puäreh/ 2. Paha.

Kåste adna data puäre fiäk jalemos su algabm

sastafabm? Wasted.

Datte Jubmeliste jah Jubmellan aidogis
Blmugiste.

Käl

Hwadän hafwer then onda Frestelsen sitt vhrsprung? Swar:

Ingelunda aff Gudh / vthan aff Men-
nistiones Hufvud Fiender.

Såsom åbro 1. Diefwulen / 2. Werlden
3. Mennistiones Riött.

Hwadh är thet wij bediom aff i thenna Böön?

Swar:

Icke then gode Frestelsen som aff Gudi
är och länder til godt / vthan then onda som
är aff våra twenne Hesttige fiender och län-
der til ondt.

VII. Bönen.

Läds then Siuende Bönen? Swar:

Vthan frels os ifrån ondo.

Hwadh är thet? Swar:

Wij bedie i thenna Böön / etc.

Hwadh affbedie wij i thenna Böön? Swar:

Thet onda som Diefwulen / Werlden /
Riöttet / os tillskynda på trenne tijder /
1. vthithetta Liffwet / 2. vthi Dödzstunden /
3. effter Döden.

III. Beslutet.

Lätt migh höra Bönenes Beslut? Swar:

Ly Riket är titt och Machten / etc.

Hwadh är thet? Swar:

At jagh skal wara etc.

Bewijs

Råsbeld adna datta paha kækialim su algam
fastasabm? Wasted:

Imandfelaka Zubmelliste wall datte uf-
mugian oifwemus sijadeiste.

Naufutti le 1. Diefwaldis/ 2. Weralda.
3. Ulmugian oggie.

Mij le datte mij råckabe daste tadne råckadasan?
Wasted?

Uppe tabm puårebm kånkålemebm jucku
Zubmelliste le iah luotuaia dan puårai/ wall
tatta paha fudi le datte mijan quåchte-
de hestie sijadiste iah luotuaia dan pahai.

VII. Råckadis.

Låga tabm fiåkhiddabm råckadasabm? Wasted:

Wall wariell/ etc.

Wie le datte? Wasted.

Mije råckabe tadne/ etc.

Maide årida råckabe mije tadne råckadasan? Wasted:

Dabm pahas/ Diefwaldasabm/ Weral-
dan/ iah oggie mije teck råtteta nala folman
aigen/ 1. Dåbbe dadne hågan/ 2. Dåbbe
Jabmem påddan/ 3. Mangel Jabmemen.

III. Jorgalim.

Baija mu kallade råckadasan Jorgalemebm? Wasted:

The Rijked le tu iah machtade/ etc.

Mij le datta? Wasted:

Utte mon falgabm orrod / etc.

D

Wuåse

Bewijs at jagh är försäkrat om Böönhörelsen?
Swar:

Här om blifwer jagh försäkrat på treg-
gehanda sätt/ 1. aff Christi egen Befalning
och Gud; Ahre Lullar/ 2. aff Christi ägit
Löffte/ 3. aff Christi ägit Löfftes Edh/ hwil-
ket han här vnderhänger som ett fast Inse-
gel.

Catechismi Fierde Läröstycke om Döpelsens Förbund.

Hwilket är thet andra Medlet på
Gud; silda/ thet igenom then Helga
Anda werkar Saligheeten?

Sacramenten.

Många ting höra til Sacramentens warelles
Fullkombligheet? Swar:

1. Lekamlige som synas 2. Andelige som
icke synas.

Mångehanda haar man til at achta om
Döpelsen? Swar:

Syrhanda: 1. Beskrifwelsen/ 2. Nytt-
igheeten/ 3. Krafften/ 4. Demerckelsen.

I. Be

Wuäferide juthe mon lebim wittasta pirra räclades
fulatemen? Wasted:

Ihan pirra ziaddabm mon wittasta nal-
ne kolmanlaka Saisne. 1. Datte Christu-
san ägias käsiämiste jah Zubmellan puä-
rotim wällo/ 2. datte Christusan tai wottus
ägias taiwottasaste/ 3. datte Christusan ä-
gias taiwottus aidaste kudide sodn dan
wuällalagosti kuchte achtabm nannos sihas-
sebm.

Catechismo neliade Läratus

päcke pirra Gastatus auda-
kiadnasan.

Kutti le datta mubbe praude dan
Zubmella päleste tan kiada datte ailis
wuäinga widnosa Saligwuädabm?

Sacramenta.

Kallelakagia änräh pärteh queigu Sacramentan
orromis alles pätemwuätti? Wasted:

1. Kroppen jucku wuäidnui/ 2. wäingag-
lagia jucku ij wäidnu.

Kallelaka adna äimai rocku ätte kattide pirra
Castatusan? Wasted.

Nelialaka: 1. Kiällagide/ 2. Aufewuä-
dabm/ 3. Samobm/ 4. Merkemebm.

I. Beskrifwelsen.

Hwadh är Döpelsen? Swar:

Döpelsen är etc.

Hwilka äre the synlige Ting och Amnen som höras
till Döpelsens Sacramente? Swar:

Naturligit Watern.

Hwilket är thet ofynlige Ting och Amne?

Swar:

Gudz Ord.

När man hafwer thet synlige Ting och Amne / som
är naturligit Watern / och the ofynlige Ting och Am-
ne som är Gudz Ord / medh hwad Form skal man
döpa om thet skal blifwa en sann

Döpelse? Swar:

Uthgiuta Watern på Mennistian som dö-
pes: Säia these Gudz Ord: I Namn
Faders / och Sons / och thes Helge An-
des.

II. Nyttigheeten.

Hwadh nytta hafwer Döpelsen medh sigh? Swar.

1. Werkar Syndernas Förlåtelse / 2.
Frellar ifrån Döden och Diefwulen / 3.
Gifwer ewinnerligt Liff them som troo.

III. Krafft.

Kan Watern sådana mächtig Ting åstad
komma? Swar.

Nej:

I. Riiallagide.

Wii le Castatus? Wasted.

Castatus le etc.

Rudide le tah wainos amah jah abminah joeku parleh
tan Castatusi Sacramenti? Wasted.

Prauden kiahe.

Rudile tah wuidnot ana amah jah abminah?
Wasted.

Zubmella bagah.

Rofe almai adna dabm wuainos amah jah abminah
joeku le prauden kiahe/ jah datte wuidnot an ameh
jah abminah joeku le Zubmella baga/meld mahn ma-
tan kalga almai Castatide jos datta kalga ziaddade
achten Sadnes Castatusan? Wasted.

Olgus niorgota kiaebe nala Blmugian
joeku castatuoia: Sardno tah Zubmellan
baga: dan nammi Aikien/ jah Pardnen/
jah ailis Wuaingan.

II. Nuttolagage Wuatta.

Wabm nuttoide adna castatus meldes? Wasted:

1. Widnosa suddo andagis/ 2. kaisa ari-
da Zabmemiste/ jah Diefwaldabaste/ 3.
wadda ikatis heggabm kaisaida daide kudi
jactan.

III. Sabma.

Wattagu kiaehe daggare machrogis ameh audan
puachred? Wasted:

Ney: Wadn gibr thet wifferliga inett/
vthan Gudz Ord / Troon och wise Förlå-
telse.

IV. Bemercckelsen.

Swadh betynder sådana Döpelse i Wadn? Swar.

Tbet betynder at then gamble Adam etc.

Förlåtes Synden så at Menniskian blifwer
alldceles reen ifrån Syndenne?

Swar:

Ney / ifrån Skulden och Straffet wij
hafwe förtient medh Syndenne blifwe wij
reene vthi Döpelsen / men Duskas / Syn-
daarten och then förderfwade Naturen blifwer
qwar och loder widh Menniskiones Riött /
så länge hon låfwer.

Skal Menniskian ta döda syndaarten sådan
hon är döpt? Swar:

Ja / thet wil Christus / at såsom Barnet
sänkes i Wadnet / så skolom wij döda Syn-
den; men som Barnet vphöyes vthur Wad-
net / så skolom wij föra ett nytt Lefwer-
ue.

Catechismi femte Läröstycke /
om HERRans Natt /
ward.

Swadh

Uij: Riache dagga tabm wifaset is / wall
Zubmell baga / jacku / jah wifes andagis
läitem.

IV. Märkinus.

Waide teurwä daggare kiazina? Wasted:
Datta tijwä datta wuärras Adam etc.
Andagis kützijeh suddo tadne Castatusan nau ätte
Blmugia ziadda kaitadis rainas ärida
suddoste? Wasted:

Ji/ ärida welgeste jah strafuaste/ mise
leppe ablum thai suddoi ziaddabe mise rai-
nas tadne Castatusan/ wall ächtoi suddogis
arta jah datta päißtum präude ärrö tafnah
jah sapsu paldan Blmugian oggien nau
kuckebm sodn wäso.

Kalgagu Blmugia nabbu jabmede Suddo artaste
mangell ká sodn le castatum: Wasted:

Ja: tabm sijdati Christus ätte naukuch-
te mana wuäijö sifa kiadzen nau kalgabe
mise jabmede Suddosne, wall kuchte mana
paijas paijan älgus kiaseste nau kalgabe
mise tälwode achtabm äda wäsome.

Catechismusan widdade Lã-
ratus päcke Pirra H. Erian äcke-
des mallasan.

Hwadh skal man achta om Herrans Matt-
ward? Svar:

Syrahanda: 1. Beskrifwelsen/ 2. Nyttigheeten/ 3. Krafften/ 4. Beredelsen.

I. Beskrifwelsen.

Hwadh är Herrans Mattward? Svar:

Thet är wår Herres Jesu Christi sanna Lefamen och Blodh vnder Brödh och Wijn / och Christnom til at äta och dricka / aff Christo sielff sticket och insatt.

Hwar står thet skrifwit? Svar:

Så skrifwa the helge Ewangelister Matheus / Marcus / Lucas / och S. Paulus.

Hwiken hafwer insichtat Herrans Mattward?
Svar.

Jesus Christus sielff.

På hwadh Tijdh? Svar:

I then Matten etc.

Hwike äro synlige Ting och Amnen som höra til
Herrans Mattward? Svar:

1. Brödh. 2. Wijn.

Hwike äro the osynlige? Svar:

1. Christi Lefamen/ 2. Christi Blodh.

Når man hafwer these osynlige Ting och Amnen/
hwadh är rå Formen och Sätter/ som gör thetta
til ett Sacrament? Svar:

1. Utgifwelsen/ 2. Anammelsen.

Når

Maide talga älbmai katide HErran äkedes malla-
san Pirra? Wasted:

Nelialaka. 1. Kiallagide. 2. Nuttowuä-
dabm. 3. Sabmobm. 4. Karfwenusabm.

I. Kiallagide.

Mij le HErran äkedes malle? Wasted:

Datta le mijan HErran Iesus Chri-
stusan Sadnes kroppe jah warra wuällen
Laiben jah Winan/ mijai Christakafaida
taha ät pärrode jah iuckade/ date Christu-
seste ägiastis Sietattam jah Sibapäijatum.

Rufne tioggio datta tiallerum? Wasted

Nau kiallin tha ailis Evangelista Mat-
theus/ Marcus/ Lucas jah S. Paulus.

Rutti le sibastattam HErran äkedes mallasabm?

Wasted:

Iesus Christns ätia.

Nä mann Poddan? Wasted:

De than äian kofe sodn etc.

Rudi leh wuainos ämeh jah äbmnah jocko bärria
tan HErran äkedes mallasi? Wasted:

1. Laibe. 2. Widna.

Rudi leh tah wuaidnukäna? Wasted:

1 Christusan kroppe/ 2 Christusan warra.

Kofe älbmai adna tah wuaidnukäna ämeh jah äbm-
nah/ mij le tha mäta jah saie jacko tacka tabm
radn achtan Sacramentan? Wasted:

1. Algus jogadem / 2. Waldem.

När tu nu går till Gudz Bord/ hwadh får tu då?
Swar:

Vthi Brödet Christi Lefamen/vthi Wijn-
et Christi Blodh.

II. Nyttigheeten.

Hwadh nytta hafwer thetta ätande och drickande
medh sigh? Swar:

Syndernas förlåtelse/Lijff/och Salig-
heet them som troo.

III. Fruchten.

Kan lekamligie ätande och drickande göra sådana
mechtig Ting? Swar:

Ätande och drickande gör thet icke vthan
1. Ordzens lyffte / för eder vthgifwin / 2.
Troon/ty hwilken som troo sätter til samma
Ord/etc.

IV. Beredelsen.

På hwadh sätt skal man bereda sigh?
Swar.

På tveggiehanda.

1. Vthwertes med fasto och wyrdning.
2. Inwertes medh Ånger och Troon.

Cathe=

Kofe todn falle wadza dan Zubmellanbordat maide
oggitodn de? Wasted:

Tadne laiben Christusan Kroppen/ tadne
winan Christusan warrabm.

II. Nuttalagagiawuata.

Maide nuttoide adna datta puarram jah juckam mel=
des? Wasted.

1. Suddaid andagis/ 2. wasomebm jah
Saligwuadabm daida jocku jackin.

III. Auke.

Wattagu Kroppen puarram jah juckam taclade dag=
gare machrogis amide? Wasted.

Puarram jah juckam taga tabm is 1.
Waubagan daiwutus audaste tijan olgus
wuaddetum/ 2. Jacta the fudi daida jac=
fabm pajen quaiigu samma bagai/ etc.

IV. Karfwenus.

Na madne Saijesne kalga almai karwede
agiabse? Wasted:

Na quachtelaka.

1. Algaldis daina fastemina jah haldin.
2. Sismeldis daina angardemina jah
jactuina.

Gatthe=

**Catechismi andre Hufwudh-
stycke om Christendomsens öföning/
ther igenom Wennistian medh ett heligt
Lefwerne håller sigh stadeliga vthi
Gudz nåde förbund.**

Mångehanda äro Christeligh öföning? Swar.

Iweggiehanda :

1. Allmäneligh vthi Boot och Bättringh.

2. Synnerligh til hwars och ens Stånd och Ambete vthi Hwstastan.

Thet förre Catechismi öföningz stycke/om Bättringh.

I. Warelse.

Hwadh är Bättring? Swar.

Bättringh är en san omwändelse ifrån dhet onda/ til thet goda.

Månge stycken höra til en san bättringh?

Swar :

Iwenne : Nembligh/

1. Hiertans ånger öfwer begångna Synder/ och Redzsla för Gudz wrede och straff vthaff Lagen.

2. Troo och wiß Förtroöstning på Gudz Nåde/ och Jesu Christi Förtienst aff Evangelio.

II. Frucht.

Catechismi muhbe aifwe=
mus päcke pirra Christanwuadan
Lustamen / dan giada vlmugia meld achten
ailis wäso men / annetus ägiapse nannusta
tocku dan Zubmellan arbmon auda=
fiadnasis.

Kallelatabe lee Christalagen Lustam? Wasted.

Quächte seaij :

1. Raifmeinigan / tafodan diwäsebma jah
puäredema.

2. Niinas tocko färdtan jah achten fiog=
giomes jah nammai tockodan fätadaflai.

Datt audeb Catechismi Lustam päcke
pirra puärädemen.

I. Arromisne.

Wille puärädemos? Wasted :

Puärädemos lee achta sadna pirras sorga=
lim ärida datte pahaste / quäigu dan puären.

Kalle päcke bärrie dan Sadnes puärädem?

Wasted.

Quächte : Nebmitum /

1. Waijmon angardin paijel ju ämannisei
suddoi / jah pallabm audaste määren jah
straffan thate lagaste.

2. Zacke jah wisaset jastadicht nalla Zub=
mellan arbmon jah Jesu Christusan ablu=
mebm datte Evangeliofte.

II. Frucht.

Swär vthi står Bättringz Frucht? Swär.

Vthi 1. Skrifftermähl / 2. Nyja lydno.

Wånge stycken höra til Skrifftermähl? Swär:

Twenne: 1. Syndabekännelsen / 2. Af-
löfningh.

Giff migh rå ett rått Skrifftermähl och Be-
kännelses sätt? Swär:

Så skal tu säia til Skrifftefadren: Käre
Herre iagh bedher edher at i welen höra min
Skrifftermål / och gifwa migh Aflöfningh i
Christi stadh.

Iagh fattigh syndigh Menniskia etc.

Ther på skal Skrifftefadren säia:

Gudh ware tigh nådeligh och styrctie tigh i
Trona til ewinnerligt Lijff.

Troor tu at min förlåtelse är krafftig in för Gudh?
Swär.

Ja wisseligen effter Christi ägna Ord
och Löffte: Tager then helge Ande / hwilkom
i förlåten Synoerna / them förlåtas the / och
hwilkom i behållen them / them ähre the be-
hälne.

Såsom tu troor så skeer tigh / och iagh vthi
wår Herres Jesu Christi Namnu effter
hans Befalningh tillsäger tigh Gudz Nåde /
Synder.

II. Nuse.

Rusne datta Rioggis puáradis anke? Wasted:

Datne 1. Rippasne / 2. ádha lydhon.

Kalle pácke bárrien quáigu ripparusan? Wasted.

Quächte: 1. Suddu dobdastem / 2. Daste nuállusem.

Wadde muinge nabbo achte ráchta ripparusabm iah dobdastem lagebm? Wasted:

Nau kalga todn jattede quáigu Rippa atkiem: fáres Herra mon ráckalabm tu juth todn síjda fulad mu ripparus / iah wadda muinge daste Luáwasabm / tadne Christusan saiesn.

Mon wahwan Suddogis Ulmugia / etc.

Chan nalla kalga Rippa atkien jatede: Jubmel lectus twinge arbmogis iah Nanostis tu tan jactui tocko igeen wásomes.

Jactagá todn / iuche má andagis Luáitem lee machtogis tasne audan Jubmellan? Wasted:

Ja wissaset mangeld Christusan ágias bagá iah dáiwotasai: Waldit tabm allis Wáingabm kudida tije andagis luáitebit Suddoid tháida Luáitáie thah / iah kudiste tije adnaleped tháiste / tháida leh tah adnalustum.

Naufuchte todn jacta nau ziadde twinge iah mon chan mijan HErran Iesus Christusan Nammi / mangeld Su báijamen quáigu

Syndernas Förlåtelse/ och then ewiga Sa-
ligheetena. I Namn Faders/ och Sons/
och then Helge Andes/ Amen.

Gack i Fröjd och synda icke mehr : Ther
til Gudh förlåne tigh sin helge Andes Nåd
och Wälsignelse.

III. Nya Lydna.

När en Menniska är således försäkrat om sina
Synders Förlåtelse/ ståår henne så frijt
at låfwa effter sine löslige
Lusta? Swar :

Ingalunda/ vthan hon skal wara plichtig
at tiena Gudi vthi Heeligheet och Rättfär-
digheet i alla sina Liffz dagar.

Effter hwadh Regla skal hon råkigen be-
wiisa nya Lydna? Swar :

Thet böör skee i gemeen effter alle Cate-
chismi Lärostyckers Innehåld.

Ther til höre these wahnlige Wöone-
sätt :

1. Mårjon och Affton Wälsignelse etc.
2. Bordz eller Måltidz Wälsignelse etc.

quãigu fattabm tu Zubmellan arbmon/
Suddoid andagis / iah tabm igeen Salig-
wãdabm dan Nammi atkien iah pardnen / iah
than ailis Wuãingan / Amen.

Wadzed thain rastina iah eled Suddã-
de anabbobm : thasalaseen Zubmell luãitus
tuinge Su ailis wuãingan arbmoide iah
Puãrebm Siutnalusabm.

III. adha Endhon.

Rofe achta Blmugia lee tan lagage Linkos pirra su
suddois andagis luãrumen : tioggio swinge the
fritta / juch wãfode mangeld su äggieße
lagen vstan? Wasted.

Jãnkege : Wall sodn kalga årrode kã-
nees juthe teutnude Zubmellabm datne aile-
flagen iah rãchtes karwes wuãdan thai kai-
kai su wãsome pãivi.

Wangelde tudin pagadusan kalga sodn rãchta laaka
wuãferide adha Luudogabm? Wasted :

Datte bãrrei ziaddate i sãuiffwa mageld
kãikãi Catechismi Lãratus pãcki sistãnetu-
mebm.

Thãsa lasen bãrrei tah appes rãckam
lackee :

1. Jdetis iah akedis puãre siudnalus etc.
2. Dellã iala males puãresiudnalus etc.

Ⓔ

II. Pirra

Om Huusstaflan/ eller hvars och eens stånd.

Huru många och hwilke äro Husfrud-
ständen? Swar:

Tre:

1. Kyrckioståndet.

Mångeslag; Personer äro vthi Kyrckioständet?

Swar:

Twenne Personer/ 1. Lärare/ 2. åhö-
rare.

1. Lärare.

Hwad skal man achta om Lärare

Swar.

1. Om theras Kallelse / at the äro aff
Gudi sände.

2. Om theras Ambete / at the äro Christi
Tienare och Skaffare til Gud; Hemlig-
heet.

3. Om theras Leswerne / at the skole vthi
sitt Leswerne wara ostraffelige.

2. åhörare.

Vthi hwilka stycker ståår Åhöreres kall emooe
sina Lärare? Swar:

Vthi Fyrehanda:

1. The skole wara Lärachtige ty hwilken
Dron hafwer at höra han höre.

2. The

Pirra Rättetaflen / jala färta jah achtan tioggiom.

Ruchte kalle jah kudi leeh äiswemus tiog-
giom? Wasted:

Kolma.

I. Kyrkätioggiom.

Kallesstij Persona leh tadne Kyrskioktioggiomesne?
Wadsted.

Quächte Persena / 1. Lärateijeh / 2. Kul-
daleieh.

1. Lärateieh.

Maide kalga Blmugia katide pirra Lärateijeh?
Wadsted.

1. Pirra aldas kätgiomnana / at tah leh
Zubmeliste Saddingum.

2. Pirra aldasa wäldin / at tah leh Chri-
stusan teudnare jah skaffuajeh dan Zub-
mell kiagos wuotti.

3. Pirra aldas wäsome at tah dadne sijan
Wäsomefne kalgi ärrode straffuo kanna.

2. Kuldaleieh.

Dadne kutin päclän tioggio kuldaleij kaxiom nam]
wuästa sijan Lärateij? Wasted:

Zafne nelialaka:

1. Tah kalge ärrode Läratus aidogasan
de jocko pälis adna juthe fullade Sodn fulla.

E 2

2. Tah

2 The skole wyrdas sine Lärare och hålla
them dubbelt heder werde.

3. The skole wara sinom Lärarom lydige
ty the waka öfwer thesas Siälur såsom the
ther Rickenstap göra skola för them/ at the
måge göra sitt Kall medh Frögd/ och icke
medh Suckan/ thet är åhörarom icke nyt-
tigt.

4 The skole wara tacksamme emot them/
och gifwa them sin Nährung och deela alt
godt medh them.

II. Öfwerheekståndet.

Många slags Personer äro wihi Öfwerheek-
ståndet? Swar:

Twenne Personer/ 1. Werdzlig Öfwer-
hect/ 2. Underfätare.

I. Öfwerheeten.

Swadh skal man achta om Öfwerheeten?

Swar:

1. Om thesas Kallelse at the äro sticlade
aff Gudhi/ och dhen som sätter sigh emot
Öfwerheeten/ han sätter sigh emot Gudz
stickelse.

2. Om thesas Ambete/ at the skole bestyd-
da och prissa the godha.

3. Straffa the onda som ondt göra/ ty
the bära ey Swerdet förgeswes.

II. Un-

2. Thah kalge haldbide sijan Lärateerij iah
adnede daide quächte färde latgiotim wärten

3. Tah kalge ärrode sijan Lärateerijda luu-
dogas/the tah färzeh pajel aldas Gallois/
iah kalge tackade lägabm audast Sijan ätte
tah wäija lin tackade sijan fäkiom namabm
auwosne / iah ah ziockanasaj / datta ij lee
fuldaleiei nuttalake.

4. Tah kalge ärrode fisteijen wuästa si-
jan/iah waddede allasas sijan audadasabm/
iah jockäde kaika puärebm aldasian queima.

II. Sffuerheitai fioggiom.

Kallesaii Persona leh Sffuerheitai fioggiomesne
Wasted :

Quächte Persona / 1. Wardoigis Sffuer-
heita / 2. Wuälebulaudelagia.

1. Sffuerheita.

Maide kalga äimai färde Sffuerheitaste?

Wasted :

1. Pirra aldas fäkiomnamabm / ät tah
Sadditum Zubmelisse / iah datta jocko päi-
ja Su wuästa Sffuerheitai / Sodn päija
ägiapse wuästa Zubmellan saddagan.

2. Pirra aldas weldin / ätte tah kalge fär-
tide iah rampade tai puärris.

3. Strassude taide fudi pahabm tackis/
the tah ah quädde Swerdebm tähedatta.

2. Vnderfätare.

Hwar vthi står Vnderfätarens kall emoot
sin öfverheet? Swar:

Vthi treggiehanda:

1. The skole tacka och bedia Gudh för
Konungar / och all öfverheet / på thet wij
måge lefwa vthi ett roligt och stilla Lefwer-
ne i Gudhachtigheet och ärligheet.

2. The skole lyda them och wara them
vnderdånige / ty the hafwa wäldet at straffa.

3. The skole gifwa them skatt / ty the äro
thet plichtige.

III. Huushålsståndet.

Wångeslagz Personer äro vthi Huus-
ståndet? Swar:

1. Fäder och Mödrar / 2. Barn.
• Fäder.

Hwilt a kallas Fäder? Swar:
Siuhanda Folck.

1. Giffa Män / 2. Giffa Quinnor / 3.
Föräldrar / 4. Hwshönder och Maatmö-
drar / 5. Ambemän / 6. Gamble Män och
Quinnor / 7. Enklingar och Enfior.

2. Wuälebui laudelagai.

Räbber kioggio wuälebui laudelagai kättiomnam
wuästa sijn öfwerheitai? Wasted:

Dan Kolbmala.

1. Zah kalge kistiede iah räfade Zub-
mellabm audaste Konungasai / iah kaika
öfwerheitai tandätta mijs wajj wäsober tadn
kaikan najsosne iah ziwotis wäsomebm dan
kaikan Zubmellan aidogis wuäti / iah ärli-
geswuoti.

2. Zah kalge liudede daida iah ärrede
daida kullugas / de tah adneh wäldibm / iah
straffuabm.

3. Zah kalge waddede daida stattebm / de
tah leh tabm kädnafasa.

III. Kätteadnem kioggion.

Kallestaij Persona leh tadne kättetikioggimesne?
Wasted.?

1. Atkieh iah adneh / 2. Manah.

1. Maddaga.

Rudi kättioruwoteh Maddagen? Wasted:

Kiegialafagia Blmugien:

1. Ifwe älmah / 2. Quäija Nissunah /
3. Auda wuärrassah / 4. Kättebondah iah
pärkä adneh / 5. Widade wäldi älbmah / 6.
Wuäras älbmah iah Nissunah / 7. Arbe-
älbmah iah arbeh.

1. Ifwe

1. Giffa Mån.

Hwadh skole Männerna bewijfa sina
Hustrur? Swar:

1. The skole ährliga hålla sitt Echten-
skap/och sin Echtenkaps-Sång / obesmit-
tat.
2. The skole älska sina Hustrur såsom
Christus älskade Församlingen/såsom sina
ägna Kroppar.
3. The skole ähra och yrda sina Hu-
strur / boo när them medh Förnufft.

2. Giffa Qwinnor.

Hwadh skole Hustrurna bewijfa sina
Mån? Swar:

1. The skole wara sina Mån underdånige
såsom Herranom / ty Mannen ähr Qwin-
nes Hufwudh.
2. The skole älska sina Mån/wara sifdoge
och kyste.
3. The skole wara Hwpsachtige och from-
ma.

3. Föräldrar.

Hwadh äro Föräldrarna plichtige sinom
Barnom? Swar:

1. Mildheet: at the icke recta sin Barn til
Wrede.

2. Bp=

1. Tſwe älbmah.

Maide falge älbmah wuäſeride ſijan Niſſunida?

Wäſted :

1. Tah falge ärligat adnede kallagide iah ſijan Kallagiſluondo Sängobm paidnu-
käna.

2. Tah falge äſeede ſijan niſſunnide/
naukuchte Chriſtus äſij albmugabm / kuche
te ſu ägias kroppebm.

3. Tah falge puärotide iah haldide ſijan
Niſſunidas / ärröde Ludne aldas melde me-
laiſa.

2. Quäija Niſſunah.

Maide falge Niſſunah wuäſeride ſijan älbmaide?

Wäſted.

1. Tah falge ärröde ſijan Älbmaides kul-
lugas Herreija / the älbmah lee Niſſuniſ
äiſſwe.

2. Tah falge äſede ſijan älbmaides ärrö-
de wuäkäſah iah ſtiugah.

3. Tah falge ärröde kätte kättien iah loy-
padah.

3. Audawuäraſah.

Maide leh audawuäraſah kädnaſa ſijan
manaide? Wäſted :

1. Wuälwodabm : ätte tah äh ſijdote ſi-
jan manaide dan muäraiſ.

2. Vpuchtelse: at the vpföda them medh
Tucht och HErrans Förmaningh.

4. Huusbönder och Maatmödrar.

Hvad är Huusbönders och Maatmödras kall emot
Tienarerna och Tienarinnorna? Swar:

1. The skole vppehålla och försörja them/
annars försaka the Troon / och åbro argare
än en Hedningh.

2. The skole vara sachtmodige och öfwer-
gifwa trugh / ty thet åhr och en HErr i
Himmelen / och för honom galler intet anse-
ende til Personen.

5. Embekmän.

Huru skole Embekmän ställa sigh? Swar:

1. The skole vara flitige och på sitt ägit
Embete achta.

2. Rätträdig och ey beswiska sina Bröder
i någon mätto / ty HErrn är en Hembnare
öfwer alt thetta.

Gamble Män och Quinnor.

Hvad är gamble Mäns och Quinnors Embete? S.

1. The skole vara dygdessamma / nyctre /
åhrlige / tuchtige / rätte i Troone och Kärleke-
nom / tolmödige / the gamble Quinnor thes-
lijkes icke Förtalesstor / icke drincerstor.

2. The

2. Paisas tugamus : ätte tah päijaspäbmi
taide melde tuugamen / iah Herran Wad-
nutasan.

4. Kätte bondai iah pärquädneeh.
Mah leeh kättebondai iah pärquädneeh kofiomman-
ma wuästa Suaidnassi iah tärnotti? Wadsted.

1. Tah kalge päbmade iah märatide taide
juoguiäma heiti tah jactäbm iah leeh wasia-
bä käh achta heidiga.

2. Tah kalge ärrode läieh iah lappede
trugomebm the datta lee ai achta Herran al-
mensisne / iah audan su eigeldi mannege
wuämedehaves tadne Personasne:

5. Weldiälbmah.

Kuchre kalge weldi älbmah lagede sijabm? Wadsted.

1. Tah kalge ärrode slijtoga iah nalne
sijan ägias weldibm katide.

2. Kächtaradagen iah ij Swijfede su we-
iaides madnecke fauta / the Herran lee achta
hebniee paijell kait ai Thai.

6. Wärasälbmah iah Nisunah.

Mij lee wuärasälbmai iah nisuni Weldi? Wadsted.

1. Tah kalge ärrode Smuttasah / kielgu-
sa / ärligah / täckahiech / rachta dadne jactän /
iah käreäslagen / kändajeläijen / tapanau
äh ilahälla ah juckajeh.

2. Tah

2. The skole wara Gudfruchtige och ställa sikh såsom Heligom höfwes.

3. The skole wara goda Lärare och Lärerskor.

7. Enklingar och Enkior.

Hwadh är theras Kall? Swar:

1. The skole wara kyste och ensamma.

2. The skole wara Gudhfruchtige och ställa sitt hopp til Gudh och blifwa i Bönerne och åkallan Natt och Dag / ty then som lefwer i Wallust han är lefwandes dödh.

II. Barn och Underhafswande.

Hwilka kallas Barn? Swar.

Söner och Döttrar.

Hwadh äro Söner och Döttrar sinom Föräldrom plijchtige? Swar.

Treggiehanda.

1. The skole wara hörige sinom Föräldrom i HErranom / ty thet är rättwist.

2. The skole hedra sina Föräldrar / ty thet är thet första Bodh som löffte hafwer medh sikh.

3. I så skole the få HErrans Wälsignelse / ih skal wäl gå / och blifwa långlijfwat på Jordene.

.Tien.

2. Tah kalge ärrode Zubmellapallån iah
laged siabm naukuehte passotim tarbais.

3. Tah kalge ärrode puäre Larateiån iah
låraien.

7. Urbe ålbmah iah arbeh.

Miile aldassa tåctiomnan? Wasted :

1. Tah kalge ärrode stiugas iah achtuga.

2. Tah kalge ärrode Zubmellan pallon
iah lagide sijan åskalabm tocku Zubmellis
iah ärrode taidne råctalafain iah weckebm
fiortwottemen åijambm iah påwebm / the
datta jocku wåsu puäreislån Sodn lee wåpå
jabmam.

II. Manah iah wuolenis ådnem.

Rudi tåstioruwoich mannan? Wasted.

Pardneh iah neidah.

Waide leeh pardne iah neidah tådnagas sijan anda
wårasida? Wasted.

Kotmalafa :

1. Tah kalge ärrode fullosa sian anda
wårasi tadne Herrasne the datta lee råchta
wifes.

2. Tah kalge åkede sian wåraside de
datta lee datta wuåstas budha kudibm tåif-
wottis adna meldes.

3. Dallai kalge tah åggiode Herran puäre-
siudnalusabm daida kalga puårista manade
iah ziaddade fuctes heggen nalla ådnaman.

Stansford
2. Tienstefolck.

Hwadh är Tienstefolcks Kall emoot sina Hwäbbon-
der och Waatmödrat? Swar.

1. The skole wara hörige och lydige med
reddhoga och bäfwan såsom Christo.

2. The skole wara trogne icke tienna allena
för ögonen/vthan göra hwad Gudh will aff
Hiertat och medh wäl willigheet.

3. Lå skole the få HErras Wälsignesse.

Innan
Stansford
3. Unglingar.

Hwarvthi står thes Kall emoot the Gambla?
Swar.

1. The unge skole ähra the gamble och
wara them vnderdånige.

2. The skole wara ödmuige emoot them/
och ey stälte och höchfärdige/ så vphöjer
Gudh them i sinom tijdh.

Hwadh lofwar Gudh allom them som effter thenna
Catechismi Regla wandra?

Swar.

Sfwer them som effter dhenna Catechis-
mi Reglan wandra / wari Frijdh och
Wärmhertigheet Swinnerliga.

A M E N.
Stansford

2. Teudnar Blmugij.

Mij lee teudnare Blmugij tãkiomnam wuãsta sian tãttebonda iah pãrguãdnei? Wasted.

1. Tah falge årrode kndaleije iah liudogas tai argesactasa iah tãrgesten naukuchte Christus.

2. Tah falge årrode troasah ij teudnum kaitadis audasne kialmi puãre wilioges-wuãta.

3. Dallai falge tah äggioda Herran puãresjudnalis.

3. Nuãrah.

Kusnerobhen tioggio aldas tãkiomnam wuãsta dai wuãrafi? Wasted:

1. Tah Nuãrah falge puãrotide tah wuãrasah iah årrusa daida knllugas.

2. Tah falge årrode ilamiuckasa wuãsta daij iah ij meha stallade iah äifwastallade nau paija saleda Jubmell daide tan su aigese. Waide tãifworti Jubmell kaitaida taida kudi mangelde dan Catechismusan rechrasan wandardi? Wasted.

Paijel dai kudi mangeld tai Catechismusan rechrasan wandardi lekus Kaffe/ iah arbmoges wuãdabm Jctatassi.

A M E N.

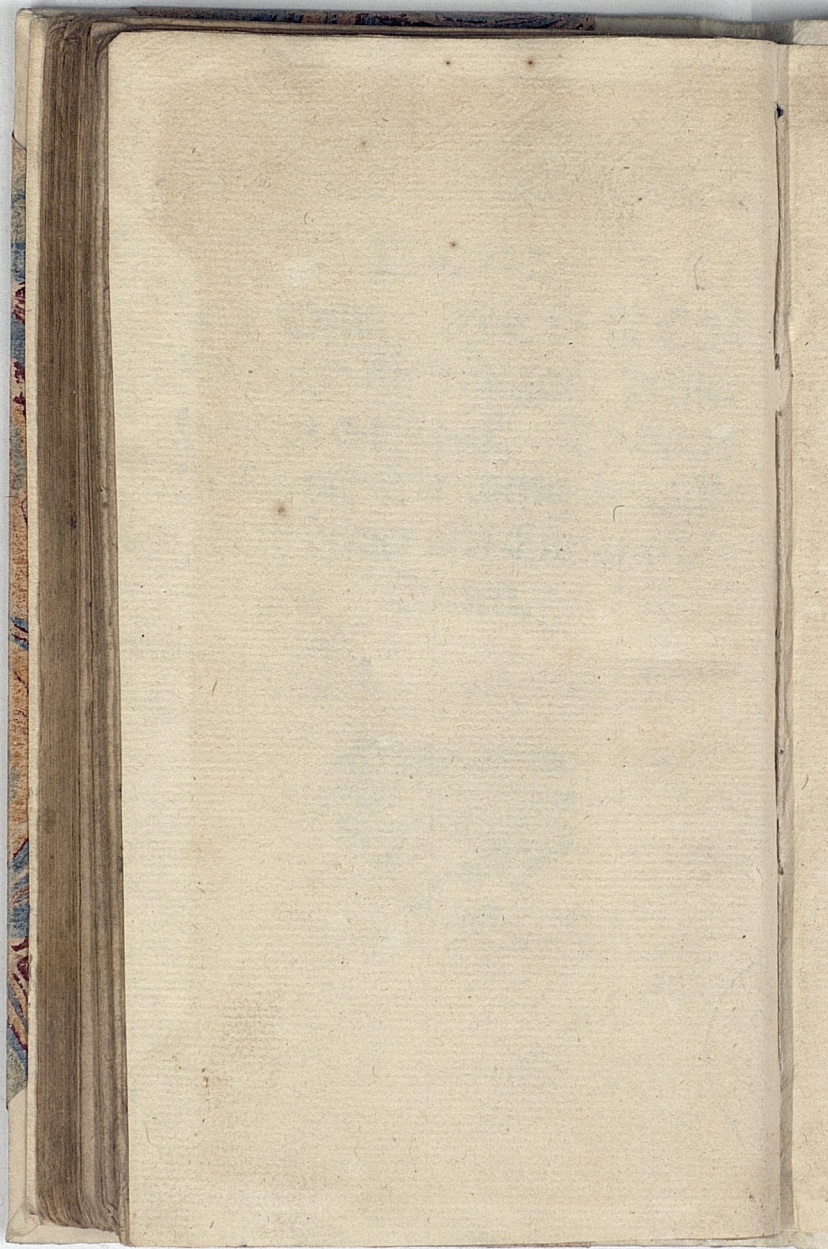
Pfal. 117.

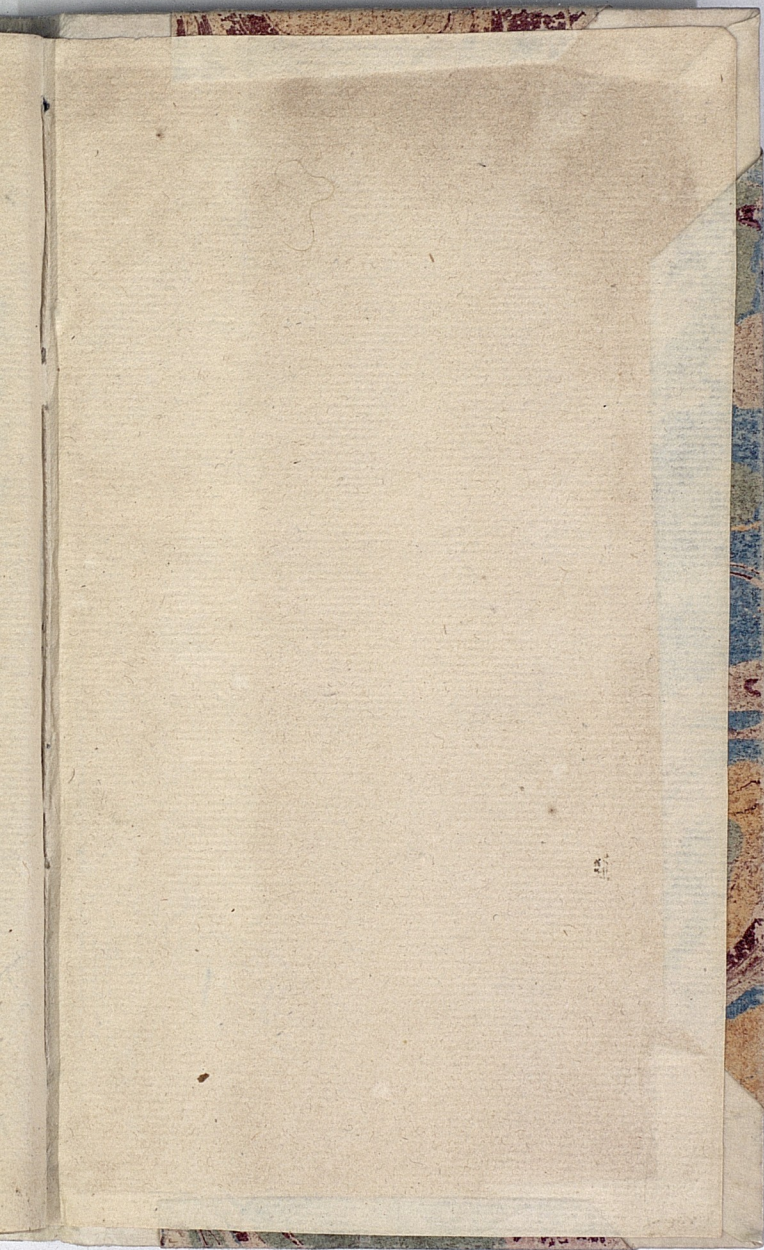
Löfwer **H E R R E N**
I alle Hedningar/ prissar
honom alt Folck. In hans
Råd och Sanning är wäl-
digh löfwer ok i Ewigheet/
Amen.

for Anverses book

2
r
e
=

www.books2ebooks.eu